

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

Lp	Artykuł / ustęp / punkt	Uzasadnienie dla proponowanej zmiany lub komentarz	Sposób uwzględnienia zmiany
Zgłaszający: dr Przemysław Nawrocki – WWF Polska			
1.	<u>załączniki 1A, 1B i 1C</u>	Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) powinien mieć charakter dokumentu strategicznego, wyznaczającego ogólne kierunki działań, umożliwiających ograniczenie negatywnych skutków ocieplania się klimatu w powiązaniu z działaniami na rzecz osiągnięcia środowiskowych celów gospodarowania wodami określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Elementy wykonawcze PPSS powinny być opracowane w trakcie prac nad aktualizacją Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach, w powiązaniu z wdrożeniem Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych. Inwestycje i działania wymienione w załącznikach 1A – 1C są w większości przypadków wysoce kontrowersyjne w kontekście ich znaczenia dla przeciwdziałania skutkom suszy (np. planowana budowa dwóch stopni wodnych na Odrze, inwestycje takie jak odbudowa koryta rzeki do projektowanych parametrów, kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego rzek, zapewnienie odpowiedniej przepustowości rzeki). Ponadto w wielu przypadkach inwestycje te są bardzo kosztowne i jednocześnie potencjalnie silnie negatywnie oddziałujące na stan ekosystemów wodnych. Lista inwestycji wymienionych w załącznikach 1A – 1C niewątpliwie spotka się ze zdecydowanym sprzeciwem ekologicznych organizacji pozarządowych.	Usunąć załączniki 1A, 1B i 1C, zawierające głównie wykaz inwestycji.
2.	dokument rozporządzenia	PPSS pomija bardzo ważny problem masowej skali niewłaściwie zaplanowanych i wdrażanych prac utrzymaniowych na ciekach, skutkujących przyspieszeniem odpływu wód z małych zlewni, ograniczeniem retencji glebowej i krajobrazowej, a w konsekwencji pogłębieniem problemu suszy rolniczej.	W tekście PPSS ewentualnie w uzasadnieniu powinna się znaleźć informacja, że kwestii wpływu prac utrzymaniowych na problem suszy zostanie poświęcona odrębna analiza, na której podstawie zostaną sporządzone rekomendacje odnośnie do

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			zmian w prawie oraz sposobów egzekwowania dobrych praktyk prac utrzymaniowych na ciekach, sprzyjających integrowaniu różnych celów gospodarowania wodami.
3.	dokument rozporządzenia	PPSS pomija kwestię presji samorządów na budowę zbiorników wodnych rekreacyjnych z puli środków publicznych pod nośnym społecznie hasłem ochrony przed powodzią lub suszą, wobec braku systemowych rozwiązań nakierowanych na zaspokojenie potrzeb mieszkańców małych miejscowości do godziwego letniego wypoczynku nad wodą.	
Zgłaszający: Mgr inż. Zbigniew Kot – Polska Izba Inżynierów Budownictwa			
1.	dokument rozporządzenia	Po zapoznaniu się z treścią PPSS, pobieżnej i niepełnej konsultacji z branżowymi członkami Polskiej Izby Budownictwa, uważam że dokument ten wymaga bardziej wnikliwej analizy w planowaniu działań w zakresie retencji korytowej i dolinowej, powiązania z innymi będącymi w opracowaniu dokumentami planistycznymi jak np. proponowany w rozporządzeniu program budowy małych zbiorników retencyjnych, głębszej analizy bardzo pobieżnie potraktowanych działań w zakresie gospodarki leśnej (w tym np. analiza działań w zakresie małej retencji podejmowanych od wielu lat przez Lasy Państwowe), sprecyzowania zbyt ogólnie przedstawionych działań w zakresie wykorzystania do planowania przeciwdziałania skutkom suszy systemów drenarskich oraz budowie i przebudowie urządzeń melioracji wodnych dla zwiększenia retencji glebowej. Analizy i weryfikacji wymagają też zadania zgłoszone do realizacji w ramach planu. W załącznikach nie ma np. żadnego zadania dotyczącego odtworzenia mokradeł natomiast niektóre z nich jak np. regulacje i kształtowanie koryt cieków mogą przyczynić się do przyspieszenia odpływu, co jest sprzeczne z założeniami planu.	

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

Zgłaszający: dr hab. inż. Zbigniew Popek – Stowarzyszenie Inżynierów Wodnych i Melioracyjnych Zarząd Główny			
1.	Załącznik nr 2 – Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy 1/Retencja/ Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych	Zostało to uwzględnione tylko w działaniu Nr 2 - Zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych – punkt d). Potrzeby renaturyzacji wód zostały określone w Krajowym Programie Renaturyzacji Wód Powierzchniowych z podziałem na dwie grupy: 1) Obszary Wymagające Renaturyzacji oraz 2) Obszary Priorytetowe. Większość działań w obu grupach dotyczy wód na obszarach o znacznym stopniu przekształceń morfologicznych oraz presji antropogenicznych, w tym przede wszystkim na obszarach użytków rolnych.	Dodać punkt: e) renaturyzacja cieków, odtwarzanie obszarów wodno-błotnych;
2.	Załącznik nr 2 – Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy	Błąd w terminologii – propozycja zmiany	d) renaturalizacja renaturyzacja cieków, odtwarzanie obszarów wodno-błotnych;
3.	Załącznik nr 2 – Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy 10/Budowa/ Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych	Propozycja zmiany – usunięcie zbędnych treści	Na końcu opisu: przez przebudowę istniejących lub budowę nowych. wodonośne.
4.	Załącznik nr 2 – Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy	Tematyka suszy powinna być omawiana w aspekcie całości tematyki związanej z gospodarką wodną. Oprócz omawiania działań związanych z oszczędnym gospodarowaniem wodą ważne jest zrozumienie roli retencji wodnej zlewni i metod jej	Uzupełnić opis: Działanie ma także szczególne znaczenie w kontekście społecznego zrozumienia dla

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

	19/Edukacja/Formalne/ Opracowanie i wdrożenie zmiany do podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej oraz szkół ponadpodstawowych w zakresie definicji suszy, przyczyn jej występowania, skutkach oraz sposobach identyfikowania i przeciwdziałania jej skutkom	zwiększania, w tym z przede wszystkim za pomocą działań nietechnicznych. PPSS s. 19: „Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji a budowanie retencji sztucznej w postaci sztucznych zbiorników należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia (zgodność art. 68 ustawy –Prawo wodne).	planowanych do realizacji inwestycji, niezbędnych dla przeciwdziałania skutkom suszy, w tym zwiększających retencyjność zlewni działań nietechnicznych i technicznych - hydrotechnicznych kluczowych w skali lokalnej , regionów i kraju.
5.	Załącznik nr 2 – Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy 26/Formalne/Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy w programach operacyjnych.	Większość istniejących w Polsce obiektów melioracyjnych to wyłącznie systemy odwadniające (rowy otwarte, sieć drenarska).	Zmienić zapis: ... z zakresu retencji, na terenach rolnych, leśnych i zurbanizowanych, budowy ujęć wód, przebudowy systemów melioracji odwadniających na odwadniająco- nawadniające oraz budowy systemów dwustronnego działania ,
6.	Załącznik 1A	1) Na 78 inwestycji 36 (46%) zlokalizowanych jest na obszarach silnie zagrożonych suszą – te inwestycje powinny być priorytetowe. 2) Brak inwestycji o charakterze nietechnicznym. 3) Zdecydowana większość inwestycji dotyczy działań wyłącznie o charakterze technicznym - głównie budowy/ modernizacji zbiorników wodnych lub budowli piętrzących. 4) jedynie 6 inwestycji (poz. 25, 31, 36, 66, 67, 68) zawiera elementy renaturyzacji wód. 5) W celu wyeliminowania ewentualnych sprzeczności lista inwestycji powinna uwzględniać wskazania zawarte w Krajowym	Lista inwestycji powinna być zweryfikowana i uzupełniona.

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

		Programie Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.	
7.	Załącznik 1A Poz. 48 - Szaniawy - melioracje użytków rolnych, gm. Trzebieszów, pow. łukowski – etap I	Z opisu wynika, że jest to system odwadniający: „.... Inwestycja polega na odtworzeniu, odbudowie i modernizacji istniejącej sieci rowów i głównego odbiornika (Krzna Pd.) na długości 24,164 km, których zadaniem będzie odprowadzanie wód powierzchniowych z obszaru trwałych użytków zielonych...”	Usunąć inwestycję.
8.	Załącznik 1B	1) Lista zawiera wyłącznie działania techniczne dotyczące budowy, odbudowy lub modernizacji budowli piętrzących. 2) Brak inwestycji o charakterze nietechnicznym, w tym z zakresu renaturyzacji wód. 3) W celu wyeliminowania ewentualnych sprzeczności lista inwestycji powinna uwzględniać wskazania zawarte w Krajowym Programie Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.	Lista inwestycji powinna być zweryfikowana i uzupełniona.
9.	Załącznik 1C	1) Lista zawiera w większości inwestycje o charakterze działań technicznych, dotyczących budowy, odbudowy, modernizacji budowli piętrzących i/ lub zbiorników wodnych. 2) Szereg inwestycji należy usunąć bądź zweryfikować, ponieważ w opisie zadań zawierają pozycje takie jak: - regulacja potoku (np. poz. 78-81, 84), - odbudowa i modernizacja koryta (np. poz. 82), - remont żłobu (np. poz. 83) - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz ukształtowanie układu poziomego koryta (np. poz. 137). Inwestycje tego typu, w przeciwieństwie do renaturyzacji koryt rzecznych, zwiększają odpływ ze zlewni. Wątpliwości dot. w/w inwestycji uzasadnia również brak informacji o szacowanym wzroście retencji (w mln m ³). 3) W celu wyeliminowania ewentualnych sprzeczności lista inwestycji powinna uwzględniać wskazania zawarte w Krajowym Programie Renaturyzacji Wód Powierzchniowych. 4) Brak jest wskazania priorytetu pod kątem lokalizacji poszczególnych obiektów na obszarach zaliczonych do „silnie zagrożonych suszą”.	Lista inwestycji powinna być zweryfikowana i uzupełniona.

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

Zgłaszający: dr Grzegorz Chocian – Fundacja Konstrukttywnej Ekologii ECOPROBONO			
1.	Załączniki	W załącznikach określających listę projektów przewidzianych do realizacji brakuje projektów na rzece Supraśl. Dla przykładu projektu o nazwie: „Odbudowa i rewaloryzacja Zabytkowego Systemu Wodnego w Supraślu na potrzeby utworzenia zbiornika retencyjnego i przeciwpowodziowego wraz z niezbędną infrastrukturą hydrotechniczną”. Projekt ten był konsultowany przez Gminę Supraśl i PGW WP, a w ślad za tym 14 września 2020 podpisano list intencyjny pomiędzy PGW WP a Burmistrzem Supraśla, mający na celu współpracę w powyższym zakresie (w załączeniu). Obszar doliny rzeki Supraśl wraz z wodami podziemnymi stanowi bardzo ważny rezerwuuar wody pitnej dla Białegostoku i gmin ościennych. Jest też ważnym ogniwem ekosystemów Natura 2000 od wód zależnych, położonych w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej. Dlatego retencjonowanie wody powierzchniowej na tym obszarze jest niezmiernie ważne. Ponadto retencja w rzece Supraśl ma bardzo duże znaczenie dla zapewniania przepływów nienaruszalnych w okresie letnich niżówek.	
Zgłaszający: dr Aleksander Wolski, prof. GWSH			
1.	Strona 51	W kwestii dokumentu „Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy”, nie negując słuszności samej idei i wielu ważnych dla dobrostanu wodnego kraju projektów, jestem zmuszony wnieść kilka uwag. Zasadniczy rdzeń moich wątpliwości budzą zapisy dotyczące kontroli wód podziemnych – w szczególności ingerujące w studnie. Zapisy dotyczące ingerencji w studnie (głównie zlokalizowane w obszarach wiejskich kraju) mogą wzbudzać spory niepokój społeczny i sprzeciw. Działania mogą zostać odebrane jako próba zawłaszczenia utrwalonej pokoleniowo własności i praw, ograniczenie wolności do korzystania z	zostały wprowadzone następujące zapisy: Pozytywne zmiany może przynieść zmiana obowiązujących przepisów prawnych umożliwiającą <u>rejestrację studni wierconych</u> służących do zwykłego wykorzystania z wód, w rozumieniu ustawy – Prawo wodne (obecnie bez obowiązku uzyskania pozwoleń wodnoprawnych i ponoszenia opłat za usługi wodne), a co za tym idzie <u>uzyskanie możliwości kontroli poboru wód podziemnych w pełnym zakresie</u>. Jest to

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

		własnych zasobów a czasem wręcz spuścizny rodzinnej – biorąc pod uwagę wiek takich studni np. na wiejskich posesjach. Forsowanie objęcia nadmierną jurysdykcją omawianych obiektów z dużym prawdopodobieństwem wzbudzi wspomniany sprzeciw, jak i niechęć do dalszych działań w zakresie retencji. Odwróconym efektem „aureoli” (efekt halo)¹ utrwali negatywny wizerunek społeczny podejmowanych dziań w zakresie ochrony zasobów wodnych, obniży poziom zaufania dla całości podejmowanych wysiłków (co zniweczy skuteczny program edukacji i dialogu społecznego, szczególnie na terenach wiejskich). Działania te mogą stanąć w dużej sprzeczności z propagowanymi na s.58 deklaracjami: „Prawo wodne służy zaspokajaniu zarówno potrzeb ludności i gospodarki jak i ochronie wód i środowiska związanego z tymi zasobami. Dotyczy m.in. ochrony przed powodzią oraz suszą, ochrony zasobów wodnych przed nadmierną eksploatacją, a także innych elementów zmierzających do realizacji potrzeb wodnych użytkowników i środowiska naturalnego”. Proponuję zmodyfikować wspomniane zapisy, o elementy wyłączające z kontroli studnie przydomowe, deklarowane na użytek przydomowy.	szczególnie istotne w przypadku tych ujęć, które <u>bazują na zasobach pierwszego poziomu wodonośnego (z założenia do 30 m)</u>, który jest najbardziej wrażliwy na niedobory zasilania infiltracyjnego.
2.	Strona 63	jw	zostały wprowadzone następujące zapisy: przegląd i weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania (działanie nr 25)
3.	Strona 64	jw	zostały wprowadzone następujące zapisy: Za niezbędne, na płaszczyźnie prawnej i postępowań administracyjnych, uznaje się również uwypuklenie: 3) potrzeb <u>jednoznacznego ustalenia pierwszeństwa systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i</u>

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			<u>zbiorowego odprowadzania ścieków przed systemami indywidualnymi</u> , w szczególności przez zmianę i praktykę stosowania przepisów techniczno-budowlanych.
4.	Strona 63	jw	zostały wprowadzone następujące zapisy: 3) ograniczanie lub cofanie zgody wodnoprawnej ze względu <u>na naturalne zmniejszenie zasobów wód podziemnych</u> , zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, brak należytego utrzymywania urządzeń wodnych, brak analizy ryzyka dotyczącego ujęć wody jak też ze względu na interes społeczny związany z Planem (art. 415 i art. 417 ustawy – Prawo wodne).
5.	Strona 73		zostały wprowadzone następujące zapisy: <u>ustalaniu opłaty stałej za pobór wód podziemnych</u> , pobór wód powierzchniowych, odprowadzanie do wód ścieków oraz wód opadowych lub roztopowych i wód z odwodnienia gruntów w granicach administracyjnych miast w relacji do maksymalnych ilości wynikających z pozwolenia wodnoprawnego lub pozwolenia zintegrowanego,
6.	Strona 73	jw	zostały wprowadzone następujące zapisy: <u>obowiązku określania przepływu nienaruszalnego</u> w pozwoleniu wodnoprawnym
Zgłaszająca: Ewa Malicka – Towarzystwo Rozwoju Małach Elektrowni Wodnych			
1.	Załącznik 2		Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy” dodać działanie 27 pod nazwą: "Budowa, modernizacja i odtwarzanie obiektów piętrzących funkcjonalnie dostosowanych do potrzeb małej energetyki wodnej".

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			<u>Rodzaj działania:</u> budowa/retencja Opis działania: Działanie polega na odbudowywaniu zdegradowanych i nieczynnych obiektów piętrzących i dostosowywaniu ich do tego, aby oprócz funkcji retencyjnej pełniły również inne funkcje gospodarcze, w tym przede wszystkim służyły do produkcji energii w elektrowniach wodnych. W ramach zadania powinno nastąpić odtworzenie dużej liczby starych młyńskich piętrzeń i zbiorników oraz uruchomienie w tych miejscach małych elektrowni wodnych. <u>Zasięg działania:</u> krajowe <u>Organ odpowiedzialny za opracowanie/przygotowanie aktu prawnego/podstaw do realizacji działania:</u> Ministerstwo Klimatu i Środowiska <u>Organ odpowiedzialny za wdrożenie:</u> przedsiębiorcy realizujący inwestycje w energetykę wodną, PGW Wody Polskie <u>Spodziewany rezultat działania:</u> Realizacja działania przyczyni się do spowolnienia
--	--	--	---

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			odpływu wód oraz zwiększenia retencji, dzięki czemu wpłynie korzystnie na poziom wód, zwłaszcza w niewielkich rzekach. <u>Priorytet realizacji działania:</u> wysoki
Zgłaszający: dr Jan Pys – Dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu			
1.	1. Analiza możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych	-	Proponuję dodać do tej części Projektu zapis: Obecny krajowy system wodny został ukształtowany głównie przez naturalny układ rzek opierający się na starych koncepcjach głównie XVIII i XIX w., na który składały się reguły zarządzania zasobami wodnymi wynikające z odmiennego podejść do gospodarki wodnej zaborców lub państw, których ziemie należą obecnie do Polski. Obecnie wielkość krajowych zasobów wodnych pozostających do naszej dyspozycji wynika głównie z przyczyn naturalnych. Występują tu ekstremalne wahania zasobów wodnych na które mają niemal wyłącznie wpływ opady lub ich brak. Zapobieganie suszy to jeden z celów gospodarki wodnej, gdyż jej zadaniem oprócz zapobiegania powodzi, świadczenia usług wodnych jest także zaspakajanie potrzeb wodnych odbiorców którymi są np. ekosystemy wodne. W kraju występuje permanentny brak wody czego skutkiem jest brak wody dla energetyki konwencjonalnej (elektrownia Kozienice), słabo rozwinięta hydroenergetyka (zaledwie 1,2% energii pochodzi z elektrowni wodnych), potrzeby rolnictwa (susza rolnicza), likwidacja całych branż (transport rzeczny). Transport rzeczny w Polsce to branża, która najbardziej straciła na suszy i braku wody w rzekach będących drogami wodnymi. Transport ten dla swojej działalności potrzebuje sprawnie działającej gospodarki wodnej i oczekuje stworzenia, podobnie jak w innych państwach Europy, warunków do pracy. Przewidywany jest znaczący wzrost zapotrzebowania w wodę wynikający z rozwoju kraju i wzrostu poziomu cywilizacyjnego społeczeństwa. Ważne światowe instytucje kompetentne w sprawach wody uważają, że

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			wodę należy szanować i oszczędzać, gdyż jest dobrem cennym i rzadkim. Należy z niej korzystać oszczędnie czego przejawem jest kilkukrotne wykorzystanie tej samej wody. Np. Bank Światowy stwierdza, że w obecnych warunkach właściwe jest zintegrowane podejście do gospodarki wodnej, które zmierza do jej wielokrotnego wykorzystania do różnych zastosowań: hydroenergetyka, żegluga, zrównoważony rozwój, ochrona środowiska i nawadnianie (Integrated Water Resources Management - IWRM). Budowy urządzeń pozwalających zaspakajać potrzeby wodne odbiorców nie zabraniają także tzw. przepisy tworzące sieć Natura 2000, które nie zakazują rozbudowy rzek do celów gospodarczych w zamian za rekompensaty środowiskowe. Do zapobieganiu suszy będącym jednym z celów gospodarki wodnej konieczne jest powiązanie zespołu wzajemnie współpracujących elementów fizycznych takich jak np. ekosystemy czy urządzenia realizujących założone cele jako całość. Ta całość czyli narzędzie służące realizacji celów gospodarki wodnej służące m.in. zapobieganiu suszom i zaspokajaniu potrzeb wodnych odbiorców to krajowy system wodny.
2.	1.1 Zakres formalny i przedmiotowy analizy możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych w PPSS	-	Proponuję dodać do tej części Projektu zapis: Ważnym elementem formalnym dla możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych jest zwiększenie roli i zakres planowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych art. 165 ust 1 pkt.1) PW. Planowanie to obejmowałoby przywrócenie równowagi między bezpieczeństwem powodziowym oraz także ekonomią i ekologią. Plan obejmowałby projekt powiązanych ze sobą elementów funkcjonujących w obszarach wodnych, przywodnych i linii brzegowej dla realizacji celów gospodarki wodnej. Podstawowym zagadnieniem obszarów wodnych, przywodnych i linii brzegowej jest wielokrotne wykorzystanie przestrzeni. Zasada ta powinna być pierwszorzędna przy planowaniu przestrzeni. Cechą charakterystyczną planu przestrzennego jest łączenie wielu funkcji związanych z wodą, brzegiem i terenem przyległym do wody i skoordynowane z innymi istotnymi wyzwaniami przestrzennymi. Łączenie walorów wody i ładu. Plany te powinny obejmować budowę infrastruktury (jazów) służącej retencji wody

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			na obszarach dolin rzecznych lub terenów zalewowych. Ze zgromadzonej woda można korzystać wielokrotnie. Służyłaby ekosystemom wodnym. Dzięki spiętrzeniu wody i wykopaniu na poderach rozlewisk miejsc, w których stale jest wody uzyskujemy przestrzeń w której wodna może być oddana zwierzętom i roślinności. Wybudowane w ten sposób kałuże, koryta rozlewiska mogą być połączone między sobą oraz z rzeką. Kałuże, rozlewiska, koryta a także roślinność powinna być rozplanowana i utrzymywana. Powstałe na polderach kałuże, rozlewiska, koryta wpływają korzystnie nie tylko na rozwój ekosystemów wodnych ale także zwiększają pojemność polderów dla wód wezbraniowych. Dzięki spiętrzeniu woda z koryt rzecznych służyłaby celom gospodarczym: zaspakajaniu potrzeb rolnictwa, przemysłu, hydroenergetyce w tym do uprawiania transportu rzeczno. Oprócz planowania funkcjonalności obszary wodne i przywodne powinny tworzyć harmonijny krajobraz przyjazny ludziom, zwierzętom i roślinom. Po spiętrzeniu rzek na terenach zalewowych należy wzmocnić rolę zapewnienia odpowiedniej przestrzeni wody dla zwierząt i roślin. Działania te doprowadzą do wzmocnienia retencji naturalnej (zielona woda) i ograniczą parowanie wody.
3.	1.2 Ocena stanu dyspozycyjnych zasobów wodnych z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy		Proponuję dodać do tej części Projektu zapis: W kraju coraz częściej mówi się o braku wody czemu dowodzi tzw. wskaźnik dostępu do wody. W Polsce wskaźnik ten jest bardzo niski i sięga ok. 1500 m3 /rok/osobę. W świecie taka ilość wody powszechnie uważana jest za mogącą wywołać poważne perturbacje w dla prawidłowo funkcjonującej gospodarki wodnej. Oznacza to, że krajowe dyspozycyjne zasoby wodne są obecnie na granicy deficytu czyli niedoboru wody co może stać się istotną barierą w rozwoju naszego państwa. Szacuje się, że w niedalekiej przyszłości do roku 2050 zapotrzebowanie na wodę wzrośnie o 55%. Głównymi odbiorcami wody będą przemysł, energetyka i gospodarstwa domowe. Zmniejszenie aktualnego deficytu wody a także zaspokojenie naszych potrzeb wodnych w przyszłości to jeden z ważniejszych celów naszego państwa, który wymaga naszych pilnych działań. 3 Rzeki główne pełnią zasadniczą rolę w systemie wodnym kraju. Przepływa nimi znaczna część dyspozycyjnych zasobów wodnych. Woda w rzekach głównych

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			ma strategiczne dla kraju znaczenie, gdyż tworzy podstawowy składnik krajowych powierzchniowych zasobów wodnych. Krajowe rzeki główne są także drogami wodnymi. Stabilne warunki nawigacyjne, które powinny być zapewnione żegludze śródlądowej uzyskane dzięki sprawnie działającym urządzeniom retencyjnym na głównych rzekach będącymi drogami wodnymi zapewnią transportowi wodnemu możliwość prowadzenia działalności, poprawią warunki gospodarczego korzystania z rzek, dostarczą wody wodolubnym ekosystemom oraz zmniejszą ryzyko suszy, a odbiorcom stałą dostawę wody. Żegluga śródlądowa i stabilność warunków nawigacyjnych sprzyja zabezpieczeniu odbiorcom dyspozycyjnych zasobów wodnych.
4.	1.2. Ocena stanu dyspozycyjnych zasobów wodnych z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy		Proponuję dokonać zmian w zdaniu: Zasoby te określają ilość wody, jaka może zostać pobrana z danego przekroju rzeki pod warunkiem, że użytkownik, po wykorzystaniu pobranej wody, zwróci ją w całości do rzeki bezpośrednio poniżej miejsca poboru . bezpośrednio powyżej miejsca poboru.
5.	1.3	Brak takiego podrozdziału w niniejszym opracowaniu	
6.	1.4. Celowość działań w zakresie powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych		Proponuję dodać do tej części Projektu zapis: Polska w porównaniu z innymi państwami posiada podobną a nawet wyższą średnią roczną ilość opadów deszczu. Na przykład Holandia to 600 mm/rok, USA to 270 mm/rok, Niemcy 570 mm/rok, Polska to 556 mm/rok. Pomimo porównywalnej z innymi państwami średniej rocznej ilości opadów deszczu wskaźnik dostępu do wody w Polsce jest bardzo niski, a ogromne połacie kraju zagrożone są suszą. Co wynika z przedstawionego klimatycznego bilansu wodnego (KBW). Brak wody wpływa negatywnie na odbiorców, gdyż ledwo jej wystarcza na ekosystemy wodne, a brakuje na potrzeby gospodarcze. Taka sytuacja rodzi konflikty społeczne między podmiotami gospodarczymi i ekologami.
7.	1.5. Potrzeby powiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych		Proponuję dodać do tej części Projektu zapis: Konieczne jest retencionowanie wody w miejscach gdzie się pojawia, jest jej więcej i gdzie panują korzystne warunki

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			topograficzne do budowy zbiorników tj na południu Polski. Należy zwiększać sukcesywnie dyspozycyjne zasoby wodne w odpowiednich miejscach a następnie grawitacyjnie systemem cieków dostarczać i magazynować w miejscach, w których jest potrzebna np. centralnej Polski. Jednym z celów Planu przeciwdziałania skutkom suszy powinno być stworzenie systemu wodnego, który zmierzał będzie do uniezależnienia się od faktu nieusuwalności zagrożenia występowania suszy atmosferycznej. Zarządzanie ryzykiem suszy powinno mieć przełożenie na łagodzenie przebiegu suszy, obniżenie poziomu zagrożenia suszą ale docelowo powinno zabezpieczyć potrzeby wodne odbiorców. 4 Wody podziemne są dobrem cenniejszym niż wody powierzchniowe. Korzystanie z wód podziemnych powinno się ograniczać a wodę pozostawić przyszłym pokoleniom lub używać do celów wyjątkowych takich jak np. cele lecznicze.
8.	1.6. Opis możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych		Proponuję dodać do części Projektu Retencja korytowa i dolinowa zapis: Efektywnym sposobem zapobieganie suszy jest sztuczna retencja, która w znacznym stopniu może ograniczyć nieefektywny odpływ wody do morza. Retencję sztuczną uzyskujemy przez budowanie mniejszych lub większych zapór i gromadzenie wody bezpośrednio w korycie rzeki lub w dolinach przez które rzeka przepływa. Taka retencja pozwala precyzyjnie sterować przepływami wody. Gromadzić wtedy gdy jest groźna i jest jej zbyt dużo. Stopnie wodne, zbiorniki retencyjne, kanały, poldery to urządzenia służące zwiększaniu retencji sztucznej korytowej i dolinowej. Z wody zgromadzonej dzięki tym urządzeniom korzystają wodolubne ekosystemy oraz gospodarka. Urządzenia te pozwalają stabilizować i zmniejszać wahania ekstremalnych przepływów wód a przede wszystkim zapobiegać suszy i korzystać ze zgromadzonej wody gdy jest jej zbyt mało. Wszystkie te urządzenia hydrotechniczne służą także do stabilizowania warunków nawigacyjnych na drogach wodnych. Wiele rzek w Polsce to drogi wodne. Zapewnienie żegludze śródlądowej stałych warunków nawigacyjnych to zadanie gospodarki wodnej. Organizacja na rzekach rentownej żeglugi śródlądowej wpłynie korzystnie na powiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych. Woda zgromadzona w urządzeniach służących żegludze śródlądowej może w czasie suszy zaspakajac

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			potrzeby wodne wielu odbiorców i być wykorzystywana wielokrotnie np. dla potrzeb rolnictwa, hydroenergetyki, rozwoju wodolubnych ekosystemów. Wielokrotne wykorzystywanie wody to cel wielu nowoczesnych światowych gospodarek wodnych. Urządzenie rentownych dróg wodnych w Polsce może posłużyć do zwiększenia i stabilizacji dyspozycyjnych zasobów wodnych w Kraju.
9.	2.1. Uwarunkowania prawne i cele związane z budową lub przebudową urządzeń wodnych służących przeciwdziałaniu skutkom suszy	Uwaga ogólna do przedstawionej listy propozycji budowy lub przebudowy urządzeń wodnych: Lista zawiera 9 pozycji sposobów podejścia do zwiększenia retencji. Duża część propozycji działań dotyczy urządzeń wodnych poprawiających retencję naturalną. Retencja ta jest ważna jednak przy budowie systemu zabezpieczającego odbiorców w tym ekosystemy w wodę i niezależnego od warunków naturalnych należy większą wagę zwrócić na rozbudowę retencji bardziej efektywnej tj sztucznej pozwalającej gromadzić i sterować przepływami wody w miarę istniejących potrzeb.	Do listy propozycji budowy lub przebudowy urządzeń wodnych proponuję dodać: pkt. 10 Oddanie przestrzeni rzekom głównym przez zwiększenie ich retencji.
10.	2.2. Propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych – z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy 5	Uwaga ogólna do tej części projektu Należy większą uwagę zwrócić na budowę urządzeń retencyjnych w południowej części dorzeczy. Przede wszystkim dlatego, że, jak wynika z prawdopodobieństwa wielkości opadów w kraju obliczonych w opiniowanym Projekcie planu przeciwdziałania skutkom suszy na podstawie klimatycznego bilansu wodnego (KBW) prawdopodobieństwo wyższych opadów na południu Polski jest wyższe, a wodę należy gromadzić tam gdzie się pojawia. Dodatkowo ten rejon Polski posiada dogodne warunki topograficzne do lokalizacji różnej wielkości zbiorników retencyjnych. Na przykład na Dolnym i Górnym Śląsku na lewostronnych sudeckich dopływach Odry istnieje możliwość lokalizacji dodatkowych kilkudziesięciu zbiorników wodnych.	
11.	3.1. Zakres planowanych zmian oraz ocena skali i racjonalności korzystania z zasobów wodnych .	Uwaga ogólna do tej części projektu Zawarta w tej części projektu informacja na temat korzystających z wody jest niepełna. Są rodzaje szczególnego korzystania z wód, które nie wymagają uzyskania pozwoleń wodnoprawnych a w niniejszym opracowaniu nie są ujęte. Wszystkie rzeki główne w Polsce a także większe ich dopływy są drogami wodnymi. Ze względu na to, że przewożenie ładunków statkami po drogach wodnych, mimo to, że jest szczególnym sposobem korzystania z wód, nie	

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

		wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Susza ma fundamentalny wpływ na uprawianie transportu rzeczno-egznego. W Polsce, gdzie na tle Europy sieć rzeczna jest stosunkowo dobrze rozwinięta, odsetek przewozów ładunków transportem rzeczno-egznym w całości lądowych przewozów towarowych jest niewielki i sięga ok. 0,2%. Podczas gdy w niektórych krajach Unii Europejskiej kształtuje się na poziomie znacznie wyższym np. w Holandii – 42,3%, Belgii – 15,3%, Rumunii – 26,8% Bułgarii – 24,0%, Niemczech – 8,6%. W Polsce brakuje wody dla transportu rzeczno-egznego.	
12.	3.2. Cele zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych		Proponuję dodać do tej części Projektu pkt 1) Pkt. 1) Zaplanowanie i budowa systemu wodnego składającego się z wielu powiązanych ze sobą elementów takich jak urządzenia wodne, ekosystemy czy funkcje sterowania i zarządzania. System wodny będzie narzędziem do planowania, kształtowania, monitorowania i koordynowania zasobów wód śródlądowych powierzchniowych, podziemnych oraz wód morza terytorialnego dla zaspakajania usług i potrzeb wodnych odbiorców, ochrony przed powodzią oraz ochrony zasobów wodnych przed wyczerpaniem i zanieczyszczeniem. Powyższe oznacza, że system wodny uniezależniałby wodne potrzeby kraju od warunków atmosferycznych. Powyższe oznacza, że zadaniem systemu będzie także przeciwdziałanie skutkom suszy.
13.	3.3. Propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych		Na początku tej części Projektu proponuję dodać: Z wody należy korzystać racjonalnie co oznacza wielokrotnie wykorzystując tę samą wodę do różnych potrzeb. W Polsce należy zwiększyć krajowe zapasy wodne. Łączna pojemność wszystkich zbiorników retencyjnych wody w kraju wynosi 2,75 mld m3 , co stanowi zaledwie ok. 6% rocznego odpływu, gdy w innych krajach europejskich wskaźnik ten waha się od kilkunastu do kilkudziesięciu procent. W kraju są możliwości topograficzne do budowy dużych zbiorników retencyjnych. Należy wykorzystać wszystkie dostępne możliwości do retencjonowania wody. Do istniejącego katalogu proponuję dwa działania dodać: Pkt. 1) Budowa zbiorników retencyjnych szczególnie w miejscach dużego prawdopodobieństwa większych opadów deszczu i istnienia dobrych warunków topograficznych (południe

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

			Polski) (Działanie nr 5a) Pkt. 2) Zwiększenie retencji głównych rzek oraz ich większych dopływów. (Działanie nr 5b)
14.	3.4. Potrzeby oraz propozycje zmian naturalnej i sztucznej retencji – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy		Po słowach Pozostałe działania w katalogu, które mają na celu zmiany naturalnej i sztucznej retencji to proponuję dodać: Pkt. 1) Budowa zbiorników retencyjnych szczególnie w miejscach dużego prawdopodobieństwa większych opadów deszczu i istnienia dobrych warunków topograficznych (Działanie nr 5a) Pkt. 2) Zwiększenie retencji głównych rzek oraz ich większych dopływów. (Działanie nr 5b)

Zgłaszający: dr Jan Pyś – Dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu - Proponuję dodać poniższą część tabeli:

ZAŁĄCZNIK NR 1A – Tabela zadań w zakresie budowy i przebudowy urządzeń wodnych w celu m.in. zwiększania retencji oraz wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy – zadania wytypowane z Programu Planowanych Inwestycji PGW WP planowanych do realizacji na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 r. (stan na 2020 r.) (proponuję dodać) oraz z założeń do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030

Ip	Obszar dorzecza	ciek	Nazwa zadania	Zakres zadania	Planowana/szacowana na retencja	Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania	Województwo	harmonogram		Uzasadnienie celowości zadania według kryterium stopnia zagrożenia suszą w RW
								Rozpoczęcie	Zakończenie	
1	Odra	Odra	Budowa kaskady Odrzańskiej Drogi Wodnej	- Budowa stopni wodnych	250 mln m3	Minister właściwy ds. żeglugi	Dolnośląskie i Lubuskie	po zabezpieczeniu u środków finansowych	2030	silnie zagrożony suszą
2	Odra	Odra	Budowa Kanału Kędzierzyn-Chałupki (DOL)	- Przygotowanie dokumentacji - Budowa kanału	20 mln m3	Minister właściwy ds. żeglugi	Opolskie i Śląskie	po zabezpieczeniu u środków finansowych	2030	silnie zagrożony suszą
3	Odra-Wisła	Kanał	Budowa Kanału śląskiego	- Przygotowanie dokumentacji - Budowa Kanału	25 mln m3	Minister właściwy ds. żeglugi	Opolskie, Śląskie i Małopolskie	po zabezpieczeniu u środków finansowych	2030	silnie zagrożony suszą
4	Wisła	Wisła	Modernizacja górnej skanalizowanej Wisły oraz budowa stopnia wodnego w Niepołomicach	- Budowa stopnia wodnego	15 mln m3	Minister właściwy ds. żeglugi	Małopolskie	po zabezpieczeniu u środków finansowych	2030	silnie zagrożony suszą
5	Wisła	Wisła	Budowa kaskady Wisły od Warszawy do Gdańska	- Przygotowanie dokumentacji - Budowa kanału	2,5 mld m3	Minister właściwy ds. żeglugi	Mazowieckie, Kujawsko-Pomorskie, Pomorskie	po zabezpieczeniu u środków finansowych	2030	silnie zagrożony suszą
6	Wisła	Bzura	Kanał Wyszogród-Sochaczew-Baranów CPK	- Przygotowanie dokumentacji - Budowa kanału	15 mln m3	Minister właściwy ds. żeglugi	Mazowieckie			silnie zagrożony suszą

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

Zgłaszający: dr Jan Pyś – Dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu - Proponuję dodać poniższą część tabeli:

ZAŁĄCZNIK NR 2 – Tabela zawierająca katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

	Rodzaj działań	Nazwa działania	Opis działania	Zasięg oddziaływania (krajowe/regionalne/lokalne)	Organ odpowiedzialny:		Spodziewany rezultat działania	Priorytet realizacji
					za opracowanie/ przygotowanie aktu prawnego/podstaw do realizacji działania	za wdrożenie		
	5a	Budowa zbiorników retencyjnych	Działanie ma na celu zwiększenie retencji i stabilizację przepływów. Istotnym jest, aby działanie miało pozytywny wpływ na ekosystemy wodne. Dzięki budowie zbiorników oraz obok nich płytkich akwenów i utworzeniu w nich stałego niskiego poziomu wody uzyskujemy przestrzeń w której woda będzie oddana wodolubnej faunie i florze. Dzięki budowie zbiorników woda posłuży zaspakajaniu potrzeb ekosystemów, ochronie przed suszą oraz celom gospodarczym.	Lokalny	minister właściwy ds. gospodarki wodnej PGW WP minister właściwy ds. klimatu minister właściwy ds. działań rozwojowych minister właściwy ds. żeglugi śródlądowej minister właściwy ds. działań środowiskowych minister właściwy ds. inwestycji i rozwoju; marszałkowie województw; NFOŚiGW; JST	minister właściwy ds. gospodarki wodnej	Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia retencji, zachowania stałych przepływów, magazynowania wody dla potrzeb odbiorców, nawodnień w tym ekosystemów. Przełoży się na opóźnienie odpływu wód ze zlewni i przeciwdziałanie skutkom suszy rolniczej.	
	5b	Zwiększenie retencji głównych rzek oraz ich ważniejszych dopływów	Działanie ma na celu podniesienie poziomu wód w rzekach i jego stabilizację. Rzekami tymi przepływa większa część dyspozycyjnych zasobów wodnych kraju. Istotnym jest, aby działanie miało pozytywny wpływ na ekosystemy wodne. Dzięki spiętrzeniu wody i utworzeniu na polderach rozlewisk miejsc, w których utrzymywany jest stały niski poziom wody uzyskujemy przestrzeń w której woda może być oddana zwierzętom i roślinności. Wybudowane na polderach kałuże, rozlewiska, koryta wpływają korzystnie nie tylko na rozwój ekosystemów wodnych ale także zwiększają pojemność polderów dla wód wezbraniowych. Dzięki spiętrzeniu woda służyłaby ochronie przed suszą oraz celom gospodarczym: zaspakajaniu potrzeb rolnictwa, przemysłu w tym uprawianiu transportu rzeczno-żeglownego.	Regionalny	minister właściwy ds. żeglugi śródlądowej minister właściwy ds. gospodarki wodnej PGW WP minister właściwy ds. klimatu minister właściwy ds. działań rozwojowych minister właściwy ds. działań środowiskowych minister właściwy ds. inwestycji i rozwoju; marszałkowie województw; NFOŚiGW; JST	minister właściwy ds. żeglugi śródlądowej	Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia retencji, zachowania odpowiedniego i stałego poziomu wody w rzekach, co przełoży się na opóźnienie odpływu wód ze zlewni oraz zachowanie właściwej kondycji ekosystemu. Dodatkowo zwiększenie poziomu wody umożliwi współdziałanie z systemami nawodnień co przełoży się na przeciwdziałanie skutkom suszy rolniczej.	

Załącznik: Uwagi członków PRGW do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie przyjęcia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)